

Зберігати і охороняти

вистава, яка підходила до такого святкування. Важливою частиною постановки були сценічні декорації, які повинні були віддзеркалювати велич і могутність Київської Русі. Сценічним декоратором Лідія Крушельницька попросила бути Владислава Клеха. Владислав Клех народився в Києві

Останнім часом в українській пресі появилось ряд статей про потребу збереження та охорони всякого роду матеріалів, пов'язаних з українською спадщиною. Більшість із цих статей наголошували про сумний стан цієї справи. Українська громада, з дуже незначними виїмками, не має найменшого розуміння того, яким важливим є збереження матеріалів про наше минуле, того, що допомагає зберігати нашу історичну пам'ять, окреслювати нашу ідентичність, просвічувати кожне нове покоління. Назагал громада є непоінформована, байдужа, недбала і незацікавлена. Те, що прадіди і діди збирали і берегли, діти і внуки викидають у сміття, або продають на базарах. Коли організації і товариства перестають існувати, то їхні архіви і документи викидають на смітник.

Досягнення перших трьох українських еміграційних хвиль в Америці були надзвичайно видатними - ними ми ще й до сьогодні користуємося. На жаль, матеріалів, які б ілюстрували працю, цілі, труднощі та перешкоди цих емігрантів, ми маємо лише малу частину. Багато було втрачено через недбалість і байдужість. Сьогодні вже існують установи, бібліотеки і музеї, які збирають і зберігають усякого роду матеріали – книжки, архіви, мистецькі експонати і розмаїту ефемеру. Отож, нема оправдання тому, щоб викидати такі речі на смітник, бо є куди їх віддати. Власник чи спадкоємець даних речей може вважати їх неважливими, але хай краще назвуть вартість чи неважність цих речей представники установ, які зберігають такі матеріали. Інші народи та етнічні групи зберігають найменшу дрібницю з історії свого існування та праці, не викидають нічого. Ми повинні брати приклад з них.

Ось, як приклад, подам історію експонатів, які наш Музей і Бібліотека прийняли кілька років тому і цим врятували їх від загибелі.

У Нью Йорку з 1949 р. існував Театр-Студія Й. Гірняка і О. Добровольської. У 1966 році ця студія перетворилась на Студію Мистецького Слова, директором якої була Лідія Крушельницька. Вона працювала з дітьми та молоддю і робила постановки різних п'єс. У 1988 році з нагоди тисячоліття Християнства в Україні студія зробила постановку п'єси Івана Кочерги "Ярослав Мудрий". Це була грандіозна

1922 році, студіював у Київському Мистецькому Інституті, та після навчання працював як сценограф. Під час війни був засланий до німецьких робітничих таборів, звідки при кінці війни звільнився і жив в таборі для скитальців, в Регензбургу. У цьому таборі прилаштувався Ансамбль Українських Акторів, організатором і директором якого був відомий актор і режисер Володимир Блавацький (бувший керівник Львівського Оперного Театру). У Регензбургу Блавацький ставив ряд п'єс і, як сценограф, запросив Владислава Клеха. У 1950 році Клех імігрує до Америки, де дуже в скорім часі стає сценографом відомих і важливих театрів, таких як: Метрополітан Опера (де, як голова бригади сценічних мистців, він створив декорації до 60-ти опер), Театр Американського Балету, Гранд Кабукі в Японії, Національний Театр Фінляндії і багато інших. Він теж працював мистецьким керівником у таких фільмах як Клеопатра, Спартакус, Саут Пасифік і Вест Сайд Сторі.

Владислав помер 2001 року, а Лідія Крушельницька у 2009 р. Сценічні декорації Студії переховувались у Народному Домі в Нью Йорку. Студія Мистецького Слова перестала існувати і треба була негайно звільнити місце, де зберігалися декорації. Мене запитали, чи наш Музей і Бібліотека не взяли б деякі сценічні декорації п'єси "Ярослав Мудрий". Я, звичайно, згодилася і таким чином ми придбали три ікони, що у п'єсі "Ярослав Мудрий" прикрашали нутро катедрі Св. Софії, яку Князь Ярослав збудував у 1037 р. Ось так мала частина мистецької праці сценографа Владислава Клеха була збережена.

Таким способом ми зберегли не лише цікаві мистецькі твори, але віддали честь важливому і талановитому українському сценографу, про працю та досягнення якого мало хто з нас знає.

Любов Волинець

